

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

06 iulie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Țurcan Anatolie, Timofti Vladimir, Cobzac Elena și Guzun Ion,

judecând, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de avocatul Zadorojnîi Andrei în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 iunie 2020, în cauza penală în privința lui

Dașchevici Roman xxx, născut la xxx, originar și domiciliat xxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 23.03.2018 – 30.05.2019;

Instanță de apel: 11.12.2019 - 09.06.2020;

Instanță de recurs: 22.10.2020 - 06.07.2021.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 30 mai 2019, Dașchevici Roman a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.217 alin.(4) lit. b) Cod penal, la 3 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau exercita activitate legală de circulația drogurilor pe un termen de 3 ani.

În temeiul art.90 Cod penal, executarea pedepsei închisorii a fost suspendată condiționat pentru perioada de probațiune de 3 ani. S-a pus în seama lui Dașchevici Roman ca, în perioada de probațiune să nu schimbe domiciliul fără permisiunea organelor competente.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat în fapt că, Dașchevici Roman, în timp și circumstanțe nestabilite la moment de către organul de urmărire penală, a intrat în posesia substanțelor psihotrope, pe care le păstra asupra sa în scop de întrebuințare personală.

La data de 05.11.2017, ora 20:10, în urma efectuării cercetării la fața locului la balconul apartamentului xxx, unde locuiește Dașchevici Roman, au fost depistate și ridicate: un fragment de butelie din polimer transparent, un fragment de folie din staniol cu depuneri și un pachetel improvizat ce conținea în interior o masă vegetală uscată și mărunțită de culoare verde-cafenie.

Conform raportului de constatare tehnico-științifică nr.34/12/1-R-6615 din 26.12.2017, în masa vegetală uscată și mărunțită de culoare verde-cafenie (0,330 g) și pe suprafața internă a fragmentului de butelie din polimer (0.012g), ridicate la

data 05.11.2017 în rezultatul efectuării cercetării la fața locului, a fost depistat cannabinoidul sintetic MDMA(N)-2201 (methyl 2-(1-(5-fluoropentyl)-1H-indazol-3-carboxamido)-3,3-dimethylbutanoate), care în Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 1088 din 05.10.2004 cu privire la aprobarea tabelelor și listelor substanțelor stupefiante, psihotrope și precursorilor acestora, supuse controlului, nu este inclus.

Conform informației furnizate de IMSP Dispensarul Republican de Narcologie de comun cu Comitetul Permanent de Control asupra Drogurilor, substanța MDMA (N)-2201 constituie analog al substanței AB-PINACA-CHIM, care este inclusă în Tabelul nr. 1 substanțelor narcotice neutilizate în scopuri medicale. Lista nr. 2, substanțele psihotrope, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1088 din 05.10.2004.

Masa substanței psihotrope (AB-PINACA-CHM) - 0,330 grame, conform Hotărârii Guvernului nr. 79 din 23.01.2006, se atribuie la proporții deosebit de mari.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, prima instanța a reținut în drept, că faptele inculpatului Dașchevici Roman întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art.217 alin.(4) lit. b) Cod penal, circulația ilegală a drogurilor, etnobotanicelor sau analogilor acestora fără scop de înstrăinare potrivit indicilor: „păstrarea fără scop de înstrăinare a drogurilor, etnobotanicelor sau analogilor acestora, în proporții deosebit de mari”.

3. Avocatul Zadorojnîi Andrei în numele inculpatului, a contestat cu apel sentința, solicitând casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care în privința lui Dașchevici Roman să fie dispusă achitarea din motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

În motivarea cerințelor sale a invocat că, prima instanță abuziv și ilegal a considerat, că toată masă vegetală uscată și mărunțită, precum și masa de pe suprafața internă a fragmentului de butelie constituie cannabinoidul sintetic.

Pentru a clarifica situația cu modul de separare a substanțelor psihotrope din masă vegetală uscată, ridicată la fața locului, apărarea a solicitat audierea specialistului Diana Jalbu, care a efectuat raportul de constatare.

A reținut că, prima instanță a respins audierea acesteia, motivând prin faptul că Diana Jalbu nu mai lucrează la CTCEJ, iar adresa ei nu este cunoscută.

A reiterat prevederile art.87 alin.(1), (4) Cod de procedură penală, specialistul este persoana chemată pentru a participa la efectuarea unei acțiuni procesuale în cazurile prevăzute de prezentul cod, care nu este interesată în rezultatele procesului penal.

A mai menționat că, organul de urmărire penală atunci, când a atras pe d-na Jalbu Diana în calitate de specialist, era obligat să stabilească domiciliul ei și de a asigura citarea ei pentru a îndeplini obligațiunile prescrise prin art.87 alin.(5) Cod de procedură penală, indiferent de locul ei de serviciu la momentul judecării cauzei.

A opinat că, din motivul neasigurării prezenței specialistului Jalbu Diana, nu a fost posibil de a primi explicațiile specialistului referitor la problemele ce țin de proporțiile substanței psihotrope cannabinoidul sintetic MDMA(N)-2201, de diferența și proporții conținutului vegetal uscat și depunerilor sintetice, care

constituie substanța psihotropă, de modul de preparare a masei vegetale supuse analizării, etc.

Neavând explicații și concretizări a specialistului, care a efectuat constatare tehnico-științifică, nefiind expert sau cel puțin fără a poseda suficiente cunoștințe și deprinderi speciale, prima instanță în mod greșit a egalat cu substanța psihotropă toată masă vegetală, care include primordial, tutun.

Prin pct.32 a sentinței, prima instanță stabilește că, substanța constatată prin raportul de expertiză chimică sus-menționat, și anume a substanței narcotice (MDMB (N)-2201, analog al substanței AB-PINACA-CHM) cu masa totală de 0,342 g, constituie substanță narcotică în proporții deosebit de mari. Concluzia instanței contravine chiar conținutului raportului citat, fiind calculată masa totală, fără a aprecia volumul cannabinoidului propriu zis. Instanța consideră fără nici un temei confirmat, că s-a constatat substanță narcotică (MDMB (N)-2201, analog al substanței AB- PINACA-CHM), însă merge vorba despre substanță psihotropă fără identificarea volumului ei.

Mai mult ca atât, apărarea a indicat că prin sentința contestată inculpatul a fost condamnat pentru circulația ilegală a drogurilor, etnobotanicelor sau analogilor acestora fără scop de înstrăinare, după calificativul păstrării fără scop de înstrăinare a drogurilor, etnobotanicelor sau analogilor acestora, în proporții deosebit de mari, infracțiune prevăzută de art.217 alin.(4) lit. b) Cod penal.

A stabilit deosebirea descrierii faptei prin care inculpatul a fost condamnat de conținutul învinuirii și rechizitoriului. Astfel, a constatat diferența între acuzarea și condamnarea în ceea ce privește descrierea faptei, laturii obiective, locului, timpului, modului săvârșirii acesteia.

Consideră că, sentința nu poate fi menținută, în condițiile când persoana este pusă sub învinuirea formală, neclară și incertă.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 iunie 2020, a fost respins apelul, ca fiind nefondat, cu menținerea sentinței.

4.1. În motivarea soluției sale, instanța de apel a reținut că, potrivit art.art.321, 412 alin.(4) Cod de procedură penală, întru respectarea termenului rezonabil la judecarea cauzei, s-a dispus judecarea apelului în absența inculpatului Dașcevici R., interesele căruia sunt reprezentate de către avocat. În acest sens, a mai notat că instanța judecă apelul, în numele inculpatului, astfel, întru neagravarea situației în propriul apel, instanța nu poate dispune careva măsuri de constrângere în privința lui Dașcevici Roman în vederea asigurării participării lui în ședința de judecată.

Urmărirea penală și judecata în primă instanță s-au desfășurat în strictă conformitate cu procedura prevăzută de lege și, respectiv, nu se constată încălcări care atrag nulitatea probelor administrate și a actelor procedurale efectuate. Probele prezentate în ședința de judecată și puse la baza sentinței, fiind obținute legal, sânt admisibile conform prevederilor art.95 Cod de procedură penală și sânt apreciate conform prevederilor art.101 Cod de procedură penală.

Instanța de apel a conchis că, starea de fapt și de drept stabilită prin sentință concordă cu probele administrate și apreciate de prima instanță.

Totodată, a enunțat că sentința cuprinde elementele definiției condamnării prevăzute de art.394 alin.(1), (2) Cod de procedură penală, astfel este descrisă fapta

criminală, considerată ca fiind dovedită, forma și gradul de vinovăție a inculpatului, motivele și consecințele infracțiunii săvârșite, probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care sunt respinse argumentele părții apărării.

De asemenea, instanța de apel a statuat că, în contextul evaluării activității primei instanțe cu privire la aprecierea probelor administrate în cauză, nu există temei pentru a da o nouă apreciere probelor respective, instanța de apel fiind solidară cu concluziile cuprinse în sentință, dat fiind că sunt motivate temeinic și legal, sub aspectul că vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii imputate este dovedită prin probatoriul administrat în cadrul procesului penal.

În atare situație, a relevat că este corectă concluzia primei instanțe privind calificarea infracțiunii prin determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite de inculpat și semnele componentei de infracțiune prevăzute la art.217 alin.(4) lit. b) Cod penal: circulația ilegală a drogurilor, etnobotanicelor sau analogilor acestora fără scop de înstrăinare, după calificativul păstrării fără scop de înstrăinare a drogurilor, etnobotanicelor sau analogilor acestora, în proporții deosebit de mari.

Instanța de apel a menționat că, versiunea inculpatului nu are acoperire probatorie, ce se combate complet prin împrejurările stabilite și probele administrate în cauză. Iar, nerecunoașterea vinovăției nu echivalează cu achitarea inculpatului, de vreme ce probele prezentate în sprijinul învinuirii, cercetate și apreciate în modul cuvenit, demonstrează cu certitudine participarea acestuia la săvârșirea infracțiunii imputate.

Instanța de apel consideră că, motivele invocate în apel, sub aspectul nevinovăției inculpatului, reprezintă opinia subiectivă a părții apărării.

În același context, instanța de apel a apreciat ca fiind nefondate argumentele apelantului precum că în cauză, pentru a stabili modul de separare a substanțelor psihotrope din masa vegetală uscată este nevoie expres de a audia specialistul Jalbu Diana devreme ce, la materialul probator este inclus raportul de constatare tehnico - științifică nr. 34/12/1-R-6615 din 26 decembrie 2017 în concluzia căruia este specificat că MDMB(N)-2201 constituie analog al substanței AB-PINACA-CHM, și, respectiv se referă la substanțele psihotrope.

Instanța de apel analizând conținutul raportului de constatare tehnico - științifică nominalizat supra, a evidențiat că acesta este unul complet, concluziile căruia sunt precise.

4.2. Instanța de apel consideră corectă soluționată chestiunea privind pedeapsa aplicată inculpatului, aceasta fiind în limitele legii. Astfel, a indicat că la soluționarea chestiunii respective, prima instanță a acordat deplină eficiență prevederilor art.art.7, 61, 75, 90 Cod penal, astfel pedeapsa penală este aplicată inculpatului în limitele legii.

Instanța de apel a mai reținut că, în sentință se cuprind datele privind persoana inculpatului și circumstanțele care influențează asupra pedepsei, fiind luate în considerație gravitatea infracțiunii săvârșite, care, potrivit art.16 alin.(4) Cod penal fac parte din categoria celor grave.

Instanța de apel subliniază că în speță, prima instanță motivat a stabilit categoria și măsura de pedeapsă și în așa mod, corect a concluzionat că scopul

pedepsei se v-a obține prin aplicarea pedepsei cu închisoare, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probațiune.

Subsidiar, instanța de apel a remarcat că temei pentru aplicarea unei pedepse mai blânde decât cea prevăzută de lege nu se constată.

În final, instanța de apel a indicat că în afară de temeiurile invocate și cererile formulate de apelant, examinând aspectele de fapt și de drept ale cauzei, conform cerințelor din art.409 alin.(2) Cod de procedură penală, instanța apreciază că nu există alte temeiuri de a interveni în sentință.

5. Avocatul Zadorojnîi Andrei în numele inculpatului, în temeiul pct.5), 6), 8) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, contestă cu recurs ordinar decizia și solicită casarea acesteia, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatul Dașchevici Roman să fie achitat, din motiv că nu sunt întrunite elementele infracțiunii.

În motivarea cerințelor sale apărarea invocă că, în materialele cauzei nu este confirmarea citării legale a inculpatului Dașchevici Roman, iar instanța de apel nejustificat a dispus examinarea cauzei în lipsa lui. Consideră, că prin această eroare inculpatului i-a fost încălcat dreptul de apărare, accesul liber la justiție, dreptul la un recurs efectiv. Constată că, decizia instanței este afectată de încălcările menționate.

Menționează că, inculpat Dașchevici Roman a rămas "neauzit", or, instanța de apel nu a examinat argumentele invocate de el prin intermediul apărătorului care a depus apel. Instanța de apel nu a motivat în modul convenit soluția de respingere a solicitărilor apelantului, dar a verificat aspectele cu care inculpatul din start a fost de acord și nu le-a contestat. Mai mult ca atât, invocă că în ședința instanței de apel, inculpatul Dașchevici Roman nu a participat, neavând posibilitate de a-și formula poziția, de a prezenta probe în motivarea apelului.

Relatează că, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția de a recunoaște pe Dașchevici Roman vinovat în baza normei incriminate. Acțiunile lui nu sunt analizate prin prisma acestei norme și nu întrunește elementele constitutive a componenței de infracțiune.

A mai notat că, fiind investită cu o situație de fapt, instanța de apel, ca urmare a efectuării cercetării judecătorești, trebuia să se expună argumentat în hotărârea adoptată, inter alia, asupra tuturor capetelor de cerere menționate de apelanți, această obligație a instanței fiind prevăzută în dispoziția art.414 alin.(3) Cod de procedură penală. Or, decizia instanței de apel, conform art.417 Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă fapta constatată de prima instanță și conținutul dispozitivului sentinței, fondul apelului și temeiurile de fapt și de drept care au dus după caz, la respingerea apelului, precum și motivele adoptării soluției date. Ne pronunțarea asupra tuturor motivelor invocate în cererile de apel echivalează cu nerezolvarea fondului apelului.

Din aceste considerente, conchide că Dașchevici Roman urmează să fie achitat cu încetarea procesului penal din motiv, că fapta nu întrunește semnele constitutive ale componenței de infracțiune.

De asemenea, reține că, instanța de apel nu a respectat prevederile art.100 alin.(4) Cod de procedură penală, care prevăd că toate probele administrate în cauza penală vor fi verificate sub toate aspectele, complet și obiectiv. Verificarea

probelor constă în analiza probelor administrate, coroborarea lor cu alte probe, administrarea de noi probe și verificarea sursei din care probele provin, în conformitate cu prevederile legislației, prin procedee probatorii respective, iar conform prevederilor art.101 Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludentei, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

Totodată, invocă faptul că, instanța de apel a constatat confuz, neclar și absolut divergent circumstanțele de fapt, probele administrate nu coroborează între ele, nu se descrie fapta pretins comisă, nu se indică locul, timpul, modul săvârșirii faptelor pretins criminale, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele pretenției infracțiunii, sentința nu cuprinde semnele constitutive a încadrării juridice a acțiunilor pretinse a inculpatei, nici nu se analizează încadrarea formulată în actul de învinuire.

În așa mod, consideră că instanțele de fond au încălcat grav principiul prezumției nevinovăției, prevăzut la art.8 Cod de procedură penală și principiul contradictorialității în procesul penal prevăzut la art.24 Cod de procedură penală, precum și dreptul inculpatului prevăzut la art.6 § 1 și art.6 § 2 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, ceea ce constituie un viciu fundamental în cadrul procedurii instanței de fond care a afectat hotărârea atacată.

În final, a concluzionat că obligațiunea constituțională de a înlăptui justiția în stat a rămas neîndeplinită, apelurile declarate au fost examinate pur formal, tendențios și unilateral, nu s-a clarificat care circumstanțe sunt relevante pentru prezenta cauză, s-a adoptat o soluție neargumentată la modul convenit, în legătură cu ce hotărârile atacate urmează a fi casate.

6. Procurorul a prezentat referință pe marginea recursului declarat, pledând pentru inadmisibilitatea recursului ordinar declarat, ca fiind vădit neîntemeiat.

În motivarea poziției, acuzarea a notat că soluția pronunțată asupra apelului declarat cuprinde verificarea probelor administrate în ședința instanței de fond precum și analiza juridico-penală a componentei de infracțiune prevăzută de art.217 alin.(4) Cod penal, fapt ce a făcut posibil a constata corespunderea exactă între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componentei de infracțiune incriminate lui Dașchevici Roman. În aceeași ordine de idei, instanța de apel nu a identificat careva circumstanțe de natură să vicieze probele aduse în sensul susținerii acuzării, iar deficiențele în expunerea textului învinuirii la care se referă recurentul, nu sânt apte de a garanta o răsturnare de situație în favoarea opiniei părții apărării despre nevinovăția lui Dașchevici Roman.

De asemenea, consideră că nu este întemeiat nici motivul invocat de apărător despre încălcarea dreptului inculpatului de a fi prezent la judecarea cauzei sale.

Sub acest aspect a reținut că, pentru ședința de judecată în instanța de apel din 19.03.2020, inculpatul a fost citat în modul prevăzut de lege, la materialele dosarului fiind anexată citația cu aviz de recepție din 10.01.2020 (f.d.158). În legătură cu situația pandemică din țară, ședința de judecată nu a avut loc, despre care fapt părțile au fost informate (f.d.162), fiind citate repetat pentru data de 09.06.2020 prin citația pe numele avocatului Zadorojnîi Andrei (f.d.164) și citația pe numele lui Dașchevi Roman, care, însă conform adeverinței de recepție nu a

fost reclamată (f.d.165) .

Explică că, faptul neridicării citației de la Oficiul poștal, în condițiile în care cet. Dașchevici Roman asistat de avocatul său cunoștea despre examinarea cauzei sale în instanța de apel, permite a conchide asupra lipsei de diligentă din partea inculpatului de a fi prezent și activ în propriul proces penal. În aceeași ordine de idei, instanța de apel a avut toate temeiurile a prezuma o comunicare eficientă, constructivă și orientată spre rezultat între avocat și clientul său, comunicare, care ar fi trebuit în mod firesc fie să asigure prezența inculpatului la ședința de judecată, fie să informeze instanța despre circumstanțele ce împiedică inculpatul să participe la judecată.

Prin urmare, acest motiv, în circumstanțele concrete ale cauzei, partea acuzării îl consideră ca fiind nefondat, instanța având posibilitatea examinării cauzei în lipsa părții legal citate.

7. Judecând recursul în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis, cu casarea totală a hotărârii contestate, din următoarele considerente.

Potrivit art.434 Cod de procedură penală, judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

În corespundere cu art.384 alin.(3) Cod de procedură penală, hotărârea instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată.

Potrivit prevederilor art. 414 alin.(1) și (5) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În conformitate cu art.417 alin.(1) pct.8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluție.

După cum rezultă din materialele cauzei, recurenții invocă drept temei pentru declararea recursului prevederile art.427 alin.(1) pct.5), 6) și 8) Cod de procedură penală, potrivit cărora hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în cazurile când: (5) cauza a fost judecată în primă instanță sau în apel fără citarea legală a inculpatului care, legal citat, a fost în imposibilitate de a se prezenta și de a înștiința instanța despre această imposibilitate când; (6) hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii; (8) nu au fost întrunite elementele infracțiunii sau instanța a pronunțat o hotărâre de condamnare pentru o altă faptă decât cea pentru care condamnatul a fost pus sub învinuire, cu excepția cazurilor reîncadrării juridice a acțiunilor lui în baza unei legi mai blânde.

Examinând argumentele expuse în recursul ordinar declarat prin prisma temeiurilor de casare invocate de apărare, Colegiul penal constată că acestea și-au găsit confirmare în speța dedusă judecătii, iar hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, din considerentele ce urmează.

Potrivit prevederilor art.6 din Convenție, care garantează dreptul persoanei acuzate de a participa în mod efectiv la procesul său penal. Acesta include, inter alia, nu doar dreptul de a fi prezent, ci și dreptul de a asculta și de a urmări procesul. Acest drept face parte din esența conceptului procedurii contradictorii și poate fi dedus din garanțiile prevăzute de articolul 6 § 3 - „să se apere el însuși”, „să întrebe sau să solicite audierea martorilor” și „să fie asistat în mod gratuit de un interpret, dacă nu înțelege sau nu vorbește limba folosită la audiere”.

Pe lângă cele consemnate, este necesar de a face o precizare substanțială, și anume că, după investirea instanței cu soluționarea în fond a cauzei, părților trebuie să le fie asigurate toate garanțiile unui proces echitabil, prin urmare dacă apelul constituie o continuare a judecării fondului cauzei, acestea sunt valabile și pentru instanța dată.

În conformitate cu art.412 alin.(3) Cod de procedură penală, judecarea apelului se face cu citarea părților și înmânarea copiilor de pe apel.

Potrivit art.236 alin.(2) Cod de procedură penală, citarea se va face în așa fel ca persoanei chemate să i se înmâneze citația cu cel puțin 5 zile înainte de data când ea trebuie să se prezinte conform citației în fața organului respectiv.

În corespundere cu art.242 alin.(1) Cod de procedură penală, dovada de primire a citației trebuie să cuprindă numărul dosarului penal, denumirea organului de urmărire penală sau a instanței care a emis citația, numele, prenumele și calitatea procesuală a persoanei citate, precum și data pentru care este citată. Dovada de primire trebuie să cuprindă, de asemenea, data înmânării citației, numele, prenumele, calitatea și semnătura celui ce înmânează citația, certificarea de către acesta a identității și a semnăturii persoanei căreia i s-a înmânat citație, precum și indicarea calității acesteia.

Conform jurisprudenței naționale, judecarea apelului se face cu citarea inculpatului, căruia trebuie să i se înmâneze o citație, iar adevărul cu indicația datei primirii se restituie instanței de judecată. Lipsa adevărului sau neînștiințarea instanței de către inculpat despre imposibilitatea de a se prezenta constituie temei pentru stabilirea altui termen de judecată. Situația când lipsește dovada de înmânare a citației, primirea căreia inculpatul o contestă, constituie citarea ilegală a acestuia, cât și un motiv de casare a hotărârii judecătorești.

Din conținutul art.321 Cod de procedură penală, (1) Judecarea cauzei în primă instanță și în instanța de apel are loc cu participarea inculpatului, cu excepția cazurilor prevăzute de prezentul articol.

(2) Judecarea cauzei în lipsa inculpatului poate avea loc în cazul:

- 1) când inculpatul se ascunde de la prezentarea în instanță;
- 2) când inculpatul, fiind în stare de arest, refuză să fie adus în instanță pentru judecarea cauzei și refuzul lui este confirmat și de apărătorul lui sau de administrația locului de detenție a acestuia;
- 3) examinării unor cauze privitor la săvârșirea unor infracțiuni ușoare când inculpatul solicită judecarea cauzei în lipsa sa.

(4) În caz de neprezentare a inculpatului în instanță, judecarea cauzei se amână, cu excepția cazurilor enumerate.

Aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii nu au fost respectate de către instanța de apel.

Astfel, Colegiul penal lărgit constată că potrivit materialelor cauzei, instanța de apel a citat (f.d.158) inculpatul Dașchevi Roman la ședința de judecată preconizată pentru data de 19 martie 2020, însă, în legătură cu situația pandemică din țară, ședința de judecată a fost amânată. Iar, din textul certificatului nr.1ra-2314/19 (f.d.162) se reține că instanța de apel și-a asumat obligați de a informa suplimentar părțile despre dara și ora următoarei ședințe de judecată.

În consecință, inculpatul a fost citat repetat pentru data de 09.06.2020, care, însă conform adeverinței de pe avizele de recepție, au fost indicate mențiunile „nereclamat”(f.d.165).

Astfel, potrivit procesului verbal al ședinței de judecată a instanței de apel din 09 iunie 2020 (f.d.166-169) instanța de apel, verificând prezența participanților la proces, a stabilit că inculpatul nu s-a prezentat la ședința de judecată stabilită, menționând în acest sens, „A considera posibilă examinarea cauzei în lipsa inculpatului Dașcevici Roman fiind citat legal”.

Subsecvent, instanța de recurs evidențiază argumentele instanței de apel privind examinarea cauzei în lipsa inculpatului „întru respectarea termenului rezonabil la judecarea cauzei, s-a dispus judecarea apelului în absența inculpatului Dașcevici Roman, interesele căruia sunt reprezentate de către avocat ... , întru neagravarea situației în propriul apel, instanța nu poate dispune careva măsuri de constrângere în privința lui Dașcevici Roman în vederea asigurării participării lui în ședința de judecată”.

La caz, Colegiul penal subliniază că instanța de apel fără a dispune aducerea silită și anunțarea în căutare, prin încheiere protocolară a considerat posibilă continuarea examinării cauzei în absența inculpatului, în privință căruia nu dispunea de confirmarea citării legale.

Raportând circumstanțele nominalizate la normele de drept expuse supra, Colegiul penal lărgit atestă că, instanța de apel, dispunând examinarea cauzei în lipsa inculpatului, nu a dispus de probe verosimile că inculpatul Dașcevici Roman a renunțat în mod expres la exercitarea dreptului său de a apărea în fața instanței și de a se apăra personal, precum și se sustrage de la judecarea cauzei în ordine de apel, or în acest sens nu au fost prezentate probe incontestabile în privința întreprinderii unor măsuri necesare cu privire la prezentarea inculpatului în instanță.

În aceste condiții, instanța de recurs, reține că instanța de apel derogând de la prevederile menționate supra, nu a întreprins toate măsurile posibile în vederea asigurării prezenței inculpatului în ședința de judecată a instanței de apel, fapt ce a dus la lezarea drepturilor inculpatului Dașcevici Roman la un proces echitabil, sub aspectul că acesta a fost lipsit de dreptul de a participa în apel, de a se pronunța asupra apelului personal.

Pe de altă parte, Colegiul penal lărgit, reținând prevederile art.art.100 alin.(4), 101 alin.(1)-(4) Cod de procedură penală, remarcă că, verificarea probelor este o activitate a instanței privind constatarea veridicității probei sub aspectul corespunderii datelor de fapt pe care le conține proba cu realitatea obiectivă.

Verificarea constă în analiza probelor administrate, coroborarea lor cu alte probe, verificarea sursei de proveniență a probelor.

Verificarea probelor poate avea loc doar prin aplicarea procedeelelor

probatorii prevăzute de cod și se efectuează la toate fazele procesului penal.

Sunt supuse verificării atât datele de fapt, cât și mijloacele de probă din care au fost obținute. Probele se verifică atât prin efectuarea acțiunilor procesuale prevăzute de Codul de procedură penală, cât și printr-o analiză logică a conținutului probei, a coroborării lor.

Într-o hotărâre este necesar nu numai de a enumera probele, dar și de a expune esența acestora și legătura lor cu conținutul altor probe care în ansamblu confirmă sau infirmă o circumstanță pe cauză, de a argumenta de ce unele probe sunt admise, iar altele respinse.

În acest context se menționează că, instanța de apel urma să dezvăluie concluzia sa și să își expună punctul său de vedere asupra fiecărei probe aduse în sprijinul învinuirii și apărării, fapt ce pe caz nu a avut loc, fiind înfăptuită o apreciere formală de ordin general a circumstanțelor cauzei penale, lăsând fără justă apreciere probatoriul administrat pe cauză.

Astfel, concluziile instanței de apel formulate mai sus poartă un caracter generic asupra operațiunii de cercetare și verificare a probelor, iar așa cum examinarea probelor constituie elementul-cheie la pronunțarea unei hotărâri corecte și legale, lăsarea fără apreciere și aprecierea abstractă a acestora duce la pronunțarea unei hotărâri incomplete, neîntemeiate și cu o doză sporită de incertitudine asupra calității efectuării actului de justiție.

Or, potrivit prescripțiilor art.414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond.

Revenind la cauza supusă judecării, instanța de recurs evidențiază că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra motivelor invocate în apelul apărării cu referire la contestarea proporțiilor substanței narcotice reținute de către prima instanță, în pofida faptului că, în cadrul ședinței instanței de apel a fost respins demersul apărării privind audierea expertului (f.d.167).

Suplimentar, instanța de recurs ține să menționeze că, motivarea hotărârii judecătorești trebuie realizată într-o manieră clară și coerentă, întrucât, pe de o parte, este indispensabil necesară pentru controlul exercitat de jurisdicția ierarhic superioară, iar pe de altă parte, constituie, pentru părțile litigante, o garanție împotriva arbitrariului, furnizându-le dovada că cererile și mijloacele lor de apărare au fost riguros analizate.

Motivarea hotărârii reprezintă un element de transparență a justiției inerent oricărui act jurisdicțional, iar hotărârea judecătorească este rezultatul unui proces logic de analiză științifică a pretențiilor deduse judecății, dispozițiilor legale incidente și probelor administrate în cauză în scopul aflării adevărului, urmare a unui raționament logic-juridic care se reflectă în motivarea acesteia.

Conform jurisprudenței CtEDO, expuse în cazurile aplicării art.6 al Convenției, o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal, oferă posibilitatea ca această hotărâre să poată fi verificată în cadrul căilor de atac și posibilitatea persoanelor interesate de a pregăti o cerere de apel sau recurs (Suominen c. Finlandei (2003) § 37, Kuznetsov și alții c. Rusiei

(2007) § 85).

Generalizând cele expuse, Colegiul penal reamintește că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 § 1 din Convenție, include printre altele dreptul părților de a prezenta observațiile pe care le consideră pertinente pentru cauza lor. Întrucât Convenția nu are drept scop garantarea unor drepturi teoretice sau iluzorii, ci drepturi concrete și efective (hotărârea CtEDO Artico vs Italia (1980) § 33), acest drept nu poate fi considerat efectiv decât dacă aceste observații sunt în mod real „ascultate”, adică în mod corect examinate de către instanța sesizată.

Altfel spus, art.6 CEDO implică mai ales în sarcina „instanței” obligația de a proceda la un examen efectiv al mijloacelor, argumentelor și al elementelor de probă ale părților, cel puțin pentru a le aprecia relevanța (hotărârea CtEDO Van de Hurk vs Olanda (1994) § 59).

La noua rejudecare a cauzei, instanța de apel are obligația să înlăture erorile menționate, să țină seama de împrejurările expuse, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art.414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate, să dea o apreciere obiectivă probelor administrate în cauză, având în vedere prevederile art.art.93, 95, 101 Cod de procedură penală, în dependență de datele obținute, să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art.417 Cod de procedură penală, precum și să cerceteze minuțios aspectele învinuirii înaintate, să analizeze versiunea privind prezența sau lipsa în acțiunile inculpaților a infracțiunii incriminate, argumentând clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele expuse în pct.7 al prezentei decizii.

8. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Zadorojnîi Andrei în numele inculpatului, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 iunie 2020, în cauza penală în privința lui Dașchevici Roman xxx și dispune rejudecarea cauzei, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia pronunțată motivat la 19 august 2021.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Țurcan Anatolie

Timofti Vladimir

Cobzac Elena

Guzun Ion